

Mimarlık Anabilim Dalı

Restorasyon ve Konservasyon Bilim Dalı Öncelikli Alanları

YÖK 100/2000 kapsamında belirlenen “100 Öncelikli Tematik Alanlar” arasında Restorasyon ve Konservasyon Bilim Dalı ile ilişkili bulunan çalışma alanları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

FEN VE MÜHENDİSLİK BİLİMLERİ

İklim Değişikliği
İnşaat Mühendisliği (Yapı; Yapı Malzemeleri; Yapım Yönetimi)
Sanal ve Artırılmış gerçeklik teknolojileri
Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri

SOSYAL BİLİMLER

Bilgi ve Belge Yönetimi
Müzecilik
Somut Olmayan Kültürel Miras
Taşınabilir Kültür Varlıkları Koruma ve Onarım
Taşınmaz Kültür Varlıkları Koruma ve Onarım
Restorasyon

MİMARLIK VE TASARIM

Mimarlık
Peyzaj Mimarlığı
Şehir ve Bölge Planlama

TÜBİTAK 4006 kapsamında belirlenen başlıklar arasında Restorasyon ve Konservasyon Bilim Dalı ile ilişkili bulunan çalışma alanları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

Bilim Tarihi: Günümüzde yaygın kullanılan teknolojik araç ve gereçlerin binlerce yıllık bilimsel tecrübenin bir devamı olduğunu gösterebilmek amacıyla okullarda, bilim insanlarının eserlerde tanıttıkları basit ölçüdeki araç ve materyal modellerinin üretilmesi için üniversitelerden destek alınarak projeler geliştirilebilir. Tıp, doğa bilimleri, tarımsal, sosyal ve beşeri bilimler alanlarında geçmişten günümüze bilimin gelişim süreciyle ilgili projeler

Kültürel Miras: Türkiye'nin farklı bölgelerindeki kültürel mirası ortaya çıkarmak ve bu ortak mirasın birlikte yaşama kültürünü nasıl güçlendirdiğini anlatabilecek projeler geliştirilebilir. Daha önceki kuşaklar tarafından oluşturulmuş ve evrensel değerlere sahip olduğuna inanılan eserlerin korunması ve tanıtılmasına yönelik somut, somut olmayan ve doğal mirası dikkate alan projeler

Birleşmiş Milletler (BM) 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (17 hedef) doğrultusunda Restorasyon ve Konservasyon Bilim Dalı öncelikli alanları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1. Yoksulluğa Son Hedefi Kapsamında:

- 1.1 Yoksulluk ile Koruma, Restorasyon & Konservasyona yönelik ilgi, tutum, farkındalık ve eğilimlerin ilişki,
- 1.2 Ülkenin ve/veya bölgenin gelişmişlik düzeyi ile koruma, restorasyon & konservasyona yönelik eğilimlerin ilişkisi,
Koruma, restorasyon & konservasyon uygulamaları ile kalkınmaya destek olmak, yoksulluğa son hedefine katkı sağlamak,
- 1.3 Yoksulluğu azaltma bağlamında koruma, restorasyon & konservasyon uygulamalarında hak sahiplerine eşit haklar sağlamak,
- 1.4 Yoksulluğu azaltma bağlamında kültürel mirasın kaynak olarak kullanılması,

2. Açlığa Son Hedefi Kapsamında:

- 2.1 Açlıkla mücadele eden bölgelerde, kültürel mirasın korunarak kullanılmasına yönelik uygulamalara yönelik eğilimin artırılması yoluyla açlıkla mücadeleye destek verilmesi,

3. Sağlık ve Kaliteli Yaşam Hedefi Kapsamında:

- 3.1 Kaliteli yaşam hedefinin gerçekleştirileceği fiziksel mekanların kalitesinin koruma, restorasyon & konservasyon uygulamaları ile artırılması,
- 3.2 Kaliteli bir yaşamın ön şartı olarak kaliteli fiziksel çevre oluşturma sürecinde koruma, restorasyon & konservasyon uygulamalarının gerekliliği & önemini ortaya konulması,

4. Nitelikli Eğitim Hedefi Kapsamında:

- 4.1. Koruma, restorasyon & konservasyon ve uygulamalarına yönelik farkındalık ve bilincin artırılmasına yönelik eğitim,
- 4.2. Koruma, restorasyon & konservasyona yönelik eğitimlerden kadın ve erkeklerin eşit yararlanması için koşulların geliştirilmesi,

5. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Hedefi Kapsamında:

- 5.1. Kültürel Mirasın korunması yoluyla kamusal mekânda şiddetin azaltılmasına katkı sağlanması,
- 5.2. Kültürel mirasın korunması, yönetimi, restorasyonu ve konservasyonu süreçleri ile toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin azaltılmasına katkı yapılması,
- 5.3. Kültürel mirasın korunması, yönetimi, restorasyonu ve konservasyonu süreçlerine kadınların katılımının teşvik edilmesi,
- 5.4. Kültürel mirasın korunması, yönetimi, restorasyonu ve konservasyonu süreçlerinin her seviyesinde kadınların tam ve etkili katılımı ile liderlik edebilmeleri için eşit fırsatlar sağlanması,
- 5.5. Kadınların ulusal yasalarla uyumlu olacak şekilde kültürel mirasa erişimlerinin sağlanmasını da kapsayacak şekilde ekonomik kaynaklar konusunda eşit haklara sahip olmaları için reformlar yapılması,

5.b Kültürel miras koruma alanında kadınların güçlendirilmesini & birlik olmalarını destekleyen teknolojilerin, özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının artırılması,
5.c Kültürel mirasın korunması, yönetimi, restorasyonu ve konservasyonu süreçlerinin her seviyesinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin desteklenmesi ile kadınların ve kız çocuklarının her seviyede güçlendirilmesi için sağlam politikalar ile uygulanabilir mevzuatların kabul edilmesi ve güçlendirilmesi,

6. Temiz Su & Sanitasyon Hedefi Kapsamında:

6.1. Su ve atık su yönetimi yoluyla kültürel miras korumaya katkı sağlamak,
6.2. Su ve atık su yönetiminin iyileştirilmesi yoluyla kültürel miras korumaya katkı sağlamak için yerel katılımın desteklenmesi ve güçlendirilmesi,
6.3. Su ve atık su yönetimi yoluyla doğal afetlerden sakınarak kültürel mirasın zarar görebilirliğini azaltma,

7. Erişilebilir ve Temiz Enerji Hedefi Kapsamında:

7.1. Fosil yakıt tüketiminin kültürel miras üzerindeki olumsuz etkilerin belirlenmesi,
7.2. Yenilenebilir enerji üretim süreçlerinin kültürel miras üzerine etkisinin belirlenmesi, ve etkilerin azaltılması,
7.3. Kültürel mirasın yenilenebilir enerji üretim sistemlerinin kurulduğu mekânlar & yapılar olarak değerlendirilmesi için kriterlerin & standartların belirlenmesi,
7.4. Kültürel miras yapılarında temiz enerji teknolojilerinin kullanılması için çerçevenin oluşturulması,

8. İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme Hedefi Kapsamında:

8.1. Kültürel Mirasın kadar istihdam yaratan ve yerel kültür ve ürünleri teşvik eden sürdürülebilir turizmin desteklenmesi için korunarak kullanılması politikaların planlanması ve uygulanması,
8.2. Ekonomik büyümenin kültürel miras bozunmadan sürdürülebilmesi için çaba gösterilmesi,

9. Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı Hedefi Kapsamında:

9.1. Sanayi, yenilikçilik ve altyapı hedeflerinin kültürel miras koruma hedefleri ile eşgüdüm içerisinde ele alınması,
9.2. Kültürel miras koruma amacıyla kullanılmak üzere bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı ve erişiminin artırılması,
9.3. Herkes için karşılanabilir ve hakkaniyetli erişimi esas alan ekonomik kalkınma ve insan esenliğini desteklemek için bölgesel ve sınır ötesi altyapıyı da içeren kaliteli, güvenilir, sürdürülebilir ve dayanıklı altyapıların geliştirilmesi yoluyla kültürel mirasın korunmasının sağlanması,

10. Eşitsizliklerin Azaltılması Hedefi Kapsamında:

10.1. Eşitsizliklerin azaltılması için kültürel mirasın araç olarak kullanılması
10.2. Kültürel Mirasın sürdürülebilir kullanımı ile eşitsizliklerin azaltılmasına katkı yapılması,

10.3. Kültürel Mirasın korunması süreçlerinde yaş, cinsiyet, engellilik, ırk, etnik köken, din, ekonomik ya da başka bir duruma bakılmaksızın herkesin kapsanmasının sağlanması ve güçlendirilmesi

10.4. Kültürel Mirasın korunması süreçlerinde ayrımcılığa yol açan yasaların, politikaların ve uygulamaların bitirilmesi ve bu bağlamda uygun yasaların, politikaların ve eylemlerin yaygınlaştırılması yollarını da içerecek şekilde fırsat eşitliğinin temin edilmesi ve sonuçların eşitsizliğinin azaltılması,

10.5. Kültürel miras koruma politikalarının benimsenmesi ve zaman içerisinde daha fazla eşitliğin sağlanması,

10.6. Planlı ve iyi yönetilen göç politikalarının uygulanmasıyla kültürel mirasın korunmasına katkı sağlanması,

11. Sürdürülebilir Şehirler & Topluluklar Hedefi Kapsamında:

11.1 Gecekondu alanlarının iyileştirilmesinde korumanın araç olarak kullanılması,

11.2 Kültürel miras koruma ile yol güvenliğinin artırılması, başta toplu taşıma sisteminin geliştirilmesiyle herkesin güvenli, ekonomik olarak karşılanabilir, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine erişiminin sağlanması konularının eşgüdüm halinde yürütülmesi,

11.3 Katılımcı, bütünlük ve sürdürülebilir yerleşmelerin planlanması ve yönetimi için kapasite geliştirilmesi ile kapsayıcı ve sürdürülebilir kentleşmenin geliştirilmesi ve bu süreçlere kültürel miras yönetiminin dahil edilmesi,

11.4 Dünyanın kültürel ve doğal mirasını korumaya ve sahip çıkmaya yönelik çabaların artırılması.

12. Sorumlu Üretim ve Tüketim Hedefi Kapsamında:

12.1. Kültürel mirasın sürdürülebilir yönetiminin ve etkin kullanımının sağlanması,

12.2. Uluslararası çerçevelerle uyumlu olacak şekilde kimyasalların ve tüm atıkların yaşam döngüsü boyunca çevreye duyarlı yönetiminin sağlanması ve bu kültürel mirasa olan zararlı etkilerinin en aza indirilebilmesi,

12.3. İstihdam yaratan, yerel kültür ve ürünleri teşvik eden sürdürülebilir turizmin kaynağı olarak kültürel mirasın ele alınması ve sürdürülebilir kalkınmaya etkilerini izleyebilmek için araçların geliştirilmesi ve uygulanması,

13. İklim Eylemi Hedefi Kapsamında:

13.1. Kültürel mirasın iklim değişikliğiyle ilgili tehlikeler ile doğal afetlere karşı dayanıklılık ve uyum kapasitesinin güçlendirilmesi,

13.2. İklim değişikliğine yönelik önlemlerin kültürel mirasın korunmasına yönelik ulusal politikalara, stratejilere ve planlama süreçlerine dâhil edilmesi,

13.3. Kültürel miras koruma bağlamında iklim değişikliğinin önlenmesi ve etkilerinin azaltılması ile iklim değişikliğine uyum ve erken uyarı konularında eğitim, farkındalık oluşturma ile bireysel ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi

13.4. Kadınlar, gençler ile yerel ve marjinal topluluklara odaklanılarak kültürel miras koruma bağlamında iklim değişikliğine yönelik planlama ve yönetim için kapasite artıracak mekanizmaların teşvik edilmesi,

14. Sudaki Yaşam Hedefi Kapsamında:

14.1. Kıyı ve deniz alanları ile bu alanlardaki kültürel miras alanlarının ulusal ve uluslararası yasalarla uyumlu bir şekilde ve mevcut en iyi bilimsel bilgi temelinde korunması,

15. Karasal Yaşam Hedefi Kapsamında:

- 15.1. 2020'ye kadar kara ve su ekosistemlerindeki istilacı yabancı türlerin etkilerinin azaltılması için tedbirlerin alınması ve öncelikli türlerin kontrol altına alınması ve yok edilmesi,
15.2. Ekosistemlerin ve kültürel miras değerlerinin ulusal ve yerel planlara, kalkınma süreçlerine ve yoksulluk azaltma stratejilerine ve hesaplarına dâhil edilmesi,
15.3. Kültürel miras alanları ve ekosistemlerin korunması ve sürdürülebilir kullanılması için her türlü kaynaktan gelen mali imkânların kayda değer miktarda artırılması ve seferber edilmesi,

16. Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar Hedefi Kapsamında:

- 16.1. Kentsel mekânda şiddetin azaltılmasında korunması gereken değerlerin korunarak kullanıma kazandırılması yolu ile suç ve şiddetin azaltılması,
16.2. Kültürel miras koruma alanında her düzeyde, etkili, hesap verebilir ve şeffaf kurumların geliştirilmesi
16.3. Kültürel Miras koruma bağlamında her düzeyde, hassas, kapsayıcı, katılımcı ve temsiliyetçi karar almanın temin edilmesi
16.4. Küresel yönetim kurumlarında gelişmekte olan ülkelerde kültürel miras yönetimi alanında katılımının genişletilmesi ve kuvvetlendirilmesi,
16.5. Kültürel miras alanında ulusal yasalar ve uluslararası anlaşmalar doğrultusunda kamunun bilgiye erişiminin sağlanması ve özgürlüklerin korunması
16.6. Farklı tarihsel dönemlere ve medeniyetlere ait kültürel miras alanlarını sürdürülebilir kalkınma için ayrımcı olmayan yasa ve politikaların yaygınlaştırılması ve uygulanmasının sağlanması

17. Amaçlar İçin Ortaklıklar Hedefi Kapsamında:

- 17.1. Sürdürülebilir kalkınma için kültürel miras koruma alanı ile politika uyumunun geliştirilmesi
17.2. Yoksulluğun yok edilmesi ve sürdürülebilir kalkınma politikalarının saptanması ve uygulanması için her ülkenin kültürel miras yönetimi politik alanına ve bu alanda liderliğine saygı duyulması
17.3. Kültürel miras koruma ve yönetimi alanında etkili kamu, kamu-özel ve sivil toplum ortaklıklarının, ortaklıkların kaynak stratejileri ve tecrübelerinin üzerine kurgulanarak teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılması
17.4. Kültürel mirasın korunması ve yönetimi alanında verilen kapasite geliştirme desteğinin artırılması

11. Kalkınma Planı kapsamında öncelikli olabilecek konular aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1. Turizm

- Değişen tüketici eğilimleri ile teknolojik gelişmeler doğrultusunda turizmin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi, sezon süresinin uzatılması, hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve daha fazla harcama eğilimi olan ziyaretçinin ülkemize çekilmesi ile konaklama süresi ve konaklama dışı harcamaların artırılması, her bir destinasyon özelinde ve odaklı anlayış çerçevesinde sektörde dönüşümün gerçekleştirilmesi ve koruma-kullanma dengesi gözetilerek ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlanması temel amaçtır.
- İçerdiği farklı kullanımlarla turizm çeşitliliği sunan, bütüncül planlanmış turizm kentleri hayata geçirilerek ziyaretçilerin konaklama süreleri artırılabilecek, alışveriş, eğlence ve sportif faaliyetlerle konaklama dışı harcamaları artırılabilecektir.
- Kıyı alanlarının turizm sektörünün talepleri ile entegre bir şekilde koruma-kullanma dengesi dikkate alınarak bütüncül yönetim ve planlaması yapılacaktır.
- Koruma kullanma dengesi gözetilerek turizm alanlarının taşıma kapasiteleri tespit edilecek ve alanlar buna göre yönetilecektir.

2. Kültür ve Sanat

- Kültürel zenginlik ve çeşitliliğin korunup geliştirilerek gelecek nesillere aktarılması, kültür ve sanat faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, millî kültür ve ortak değerler etrafında toplumsal bütünlüğün ve dayanışmanın güçlendirilmesi ile kültürün kalkınmadaki çok boyutlu etkisinin artırılması temel amaçtır.
- Yurt içi ve yurt dışındaki kültür mirasımız, toplumun kültür, tarih ve estetik bilincini geliştirecek, kültür turizmine katkı sağlayacak ve afet riskini dikkate alacak şekilde korunacak, taşınmaz vakıf kültür varlıklarına vakfiye şartları doğrultusunda işlevsellik kazandırılacaktır.
- Yurt içi ve yurt dışında taşınmaz vakıf kültür varlıklarımızı korumaya yönelik restorasyon ve onarım faaliyetleri nitelik ve nicelik olarak geliştirilecektir.
- Tarihi kent dokularına yönelik kentsel tasarımlar yapılacak, tarihi kent bölgeleri bu tasarımlara göre bütüncül anlayışla iyileştirilecektir.
- Yurt içi ve yurt dışındaki taşınmaz kültür mirasımızın korunmasına yönelik olarak yürütülen tespit ve envanter çalışmalarına devam edilecek ve elde edilen veriler dijital ortama aktarılacaktır.
- Çeşme, imaret, aşevi gibi taşınmaz vakıf kültür varlıklarına vakfiye şartları doğrultusunda işlevsellik kazandırılacaktır.
- UNESCO koruması altındaki alanlar başta olmak üzere, arkeoloji, edebiyat, tarih, tabiat konulu tematik kültür rotaları belirlenecek ve bunların tanıtımı sağlanacaktır.
- Kültürel altyapı unsurlarının daha verimli ve etkili kullanılabilmesi için mimarisi, işletme ve yönetim modeli işlevsel hale getirilecek; farklı etkinliklere imkân veren esnek mekânsal tasarımlar geliştirilecektir.
- Kültür yapılarının şehir yaşamında üçüncü mekân olarak benimsenmesi için ulaşılabilir, yaygın ve cazip yapılar tasarlanacaktır.

- Kentsel tasarımların, imar planlarının, toplu konutlar ve kamu binalarının peyzaja, şehrin dokusuna, estetiğine ve kimliğine katkı sağlamasına özen gösterilecek ve kentsel dönüşüm uygulamalarının kültürel kimliğe ve yapıya uygunluğu gözetilecektir.

3. Şehirleşme

- İnsan odaklı, doğal hayata ve tarihi mirasa saygılı, temel kentsel hizmetlerin adil ve erişilebilir bir şekilde sağlandığı, yaşam kalitesi yüksek ve değer üreten şehirler ve yerleşimler oluşturmak temel amaçtır.

4. Kentsel Dönüşüm

- Kentsel dönüşüm uygulamalarında tarihi kent merkezi alanlarının yenilenmesinin yaygınlaştırılması, bu kapsamda yerel yönetimlerle paylaşımlı bir finansman modeli oluşturulması sağlanacak ve 81 ilde tarihi kent merkezleri kent kimliğini ön plana çıkaracak şekilde dönüştürülerek, yatay mimari ve insan odaklılık anlayışıyla tasarımları gerçekleştirilecektir.

5. Kırsal Kalkınma

- Kırsaldaki üretim ve yaşam biçimlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kırsal mirasın yaşatılması, tabiat ve kültür varlıklarının korunması sağlanacaktır.